

Józef Musioł
Sędzia, który się boi,
przestaje być sędzią

Jan Englert
Szekspira muszę czytać na nowo

Robert Walenciak
13 grudnia w dokumentach
Kremla

Mateusz Cieślak
Jest kopalnia Bzie, ale bez węgla

ROK RZĄDU TUSKA

Bez rozliczenia PiS nie naprawimy Polski

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311409

2025

GALERIA
AUTORSKA
ANDRZEJA
MŁECZKI

- I'll call you back when I'm done.

Młeczko-

KALENDARZ ŚCIENNY

GALERIA
AUTORSKA
ANDRZEJA
MŁECZKI

2025

- I have prepared for us a few topics of minor arguments.

Młeczko-

KALENDARZYK
MŁECZKI

KALENDARZ BIURKOWY

ABYŚMY ZDROWI BYLI CZYLI JAK ŻYĆ EKOLOGICZNIE

ANDRZEJ MŁECZKO

U DOKTORA

NOWY ALBUM:
„ABYŚMY ZDROWI BYLI,
CZYLI JAK ŻYĆ EKOLOGICZNIE”

sklep.mleczko.pl

Kup książkę

Spacerniak czeka

Od lat muszę oglądać i słuchać występów Zbigniewa Ziobry. Przyglądam się tym wygłupom i ciągle nie mam odpowiedzi na pytanie zadawane mi przez czytelników: dlaczego człowiek o tak nienachalnej inteligencji i skromnej wiedzy prawniczej rozsiadł się na szczytach władzy. Przez osiem lat zrujnował wymiar sprawiedliwości tak skutecznie, że z tego bałaganu będziemy wychodzić przez lata. I co najważniejsze, jego ekipa zmarnowała życie tysięcy ludzi, którzy, idąc do sądu, nie mogli liczyć na sprawiedliwy wyrok. Gangsterska partycja Ziobry zajmowała się lokowaniem swoich wyznawców na najważniejszych stanowiskach w sądownictwie i prokuraturze. Mówimy o setkach nominatów, którzy ciągle tam siedzą. I żyją z naszych pieniędzy. Knują, sabotują decyzje i zacierają ślady. Opinia publiczna tego nie widzi. Podobnie jak tego, co w prokuraturze robią kunktatorzy czekający na wynik wyborów prezydenckich. Dopiero wygrana Trzaskowskiego może ich ruszyć i wezmą się do roboty. Nie bez powodu najbardziej agresywnie atakowany jest minister Bodnar. Układ przestępczy szczególnie boi się jego determinacji i kompetencji. Młyny sprawiedliwości miały u nas powoli. Najważniejsze jest jednak, by nie przestawały mleć. Złodzieje z byłej partycji Ziobry muszą być osądzeni i skazani. Jeśli znowu się wymkną, możemy zapomnieć o państwie praworządnym.

Można przeżyć większą inflację, ceny masła, takie czy inne wpadki ministrów, ale fetoru, który ciągnie się za Ziobrą i jego przestępczą ferajną, nie przeżyjemy. Stoczymy się do tej grupy państw, w których politycy mogą wszystko. Chcecie żyć w takim kraju? Ten nadęty ziobrowy balon trzeba wreszcie przekłuć. Miejsce tych ludzi jest na spacerniakach.

PIERWSZA KSIĄŻKA W POLSCE WYDANA PO WYBORACH

Porozrywane Stany

Błyskotliwa analiza amerykańskiej duszy i politycznych wyborów

Jak kupić, s. 13

Eliza Sarnacka-Mahoney
dziennikarka i pisarka związana z Polską i USA

SZUKASZ PREZENTU NA ŚWIĘTA?

ZNAJDZIESZ GO W NASZYM SKLEPIE INTERNETOWYM

- książki i pakiety książkowe
- e-booki
- subskrypcja i e-prenumerata tygodnika

sklep.tygodnikprzeglad.pl

BAKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 7 błędów i szansa**
Rok rządów koalicji
- 10 Egzamin ekipy Tuska**
Kto ma sukcesy, kto zawiódł
- 15 Ferajna prezesa IPN**
Raport o Nawrockim i hipokryzja prawicy
- 17 Górnictwo głęboko pod dnem**
Kopalnia bez węgla i inne buble
- 20 Pisowski Indiana Jones**
Co ma na sumieniu Piotr Pogonowski
- 24 Sędzia, który się boi,**
przestaje być sędzią
– rozmowa z dr. Józefem Musiołem
- 28 Przegrana walka z cukrem**
Obchodzenie przepisów jest łatwe
- 54 Jak KOWR wspiera rolnictwo**
ekologiczne
Z każdym rokiem więcej ekoproducentów
- 58 „Przegląd” na Targach Książki**
Historycznej

HISTORIA

- 32 Tajny referat Susłowa**
Stan wojenny powstrzymał
„bratnią pomoc”
- 36 Zapomniana katastrofa**
Czarnobyl przestoił tragedię w Bhopalu

OPINIE

- 40 Paweł Siergiejczyk**
Choroba prezydencka

ZAGRANICA

- 44 Latynoski listek figowy**
Marco Rubio nowym sekretarzem
stanu USA

KULTURA

- 48 Władca, który przeprasza,**
to rzadki przypadek
– rozmowa z Janem Englertem
- 51 Kulturalia**
- 52 Krzyk portretu**
Korespondencja z Londynu
- 66 W krainie podświadomości**
Obrazy Mateusza Lisiewicza

OBSERWACJE

- 60 Dzika puszcza, czyli las lasów**
Odkrywajmy Puszcę Romincką

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Spaceriak czeka
- 31 Jan Widacki**
Partia IPN
- 35 Andrzej Romanowski**
Czas nie pracuje dla Ukrainy
- 39 Roman Kurkiewicz**
Polsko, aresztuj Netanjahu
- 47 Tomasz Jastrun**
Wojna o koniec wojny
- 57 Wojciech Kuczok**
Lekcja żywego języka

15

KRAJ

FERAJNA PREZESA IPN

Raport o Nawrockim i hipokryzja prawicy

36

HISTORIA

ZAPOMNIANA KATASTROFA

Czarnobyl przestoił tragedię w Bhopalu

60

OBSERWACJE

DZIKA PUSZCZA, CZYLI LAS LASÓW

Odkrywajmy Puszcę Romincką

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. TOMASZ JEDRZEJOWSKI/GAZETA POLSKA/FORUM

[Kup książkę](#)

✉ Polityków myślenie ahistoryczne

Po lekturze licznych artykułów i wywiadów zamieszczonych w ostatnich miesiącach na łamach „Przeglądu” oraz analizie opinii przedstawianych w niezależnych portalach doszedłem do wniosku, że wielu (jeśli nie większość) obecnych i byłych polityków straciło poczucie realizmu i zdrowy rozsądek, wypowiadając się w tonie prowokacyjnym, proukraińskim i antyrosyjskim. Czyżby zapomniano o tragedii II wojny światowej i latach 40. na Wołyniu, gdzie polska ludność w bestialski sposób była mordowana? Przecież najwyższym dobrem każdego człowieka powinno być życie w pokoju. Natomiast prowokacyjne nastawienie większości polityków zmierza w przeciwnym kierunku, nie licząc się z dobrem narodu i społeczeństwa polskiego. Widocznie politycy nie wyciągnęli wniosków z historii i pchają nas w kierunku wojny, działając w interesie własnym i obcego mocarstwa, nie licząc się z opiniami społeczeństwa.

Dziwię się, że nawet politycy lewicy ulegli fobii antyrosyjskiej i utożsamiają się z narracją wojenną. Politycy ci, nie tylko w moich oczach, stracili bardzo wiele, dbając wyłącznie o własne interesy. I oby nie sprawdziły się słowa Kochanowskiego: „Ciesz się ten rym: »Polak mądr po szkodzie«; / Lecz jeśli prawda i z tego nas zbudzie, / Nową przypowieść Polak sobie kupi, / Że i przed szkodą, i po szkodzie głupi”.

Witold Misztela

f Czemu prawica się cieszy?

Jeśli brać pod uwagę recesję u Jankesów, to koty, o których zjadaniu przez imigrantów mówił w kampanii Donald Trump, raczej zjadają obywatele Springfield. Ale też nie ma co się dziwić populistycznym hasłom i wierze w nie obywateli, których nie stać na leczenie u nawet najpodlejszych lekarzy. Niestety, a może stety, USA są obecnie największym krajem Trzeciego Świata, pożerającym na śniadanie najsłabsze jednostki, czego dowodem są osiedla koczowników w największych miastach. I nie ma co się dziwić, że ludzie tykają hasła o imigrantach przybyszających tylko po to, żeby odebrać im resztki marnych etatów i pozbawić szans na lepsze życie.

Michał Czarnowski

f Dosyć wojny z PRL

IPN nie ma żadnej racji bytu. Donald Tusk i ludzie jego pokroju bazują na naiwności wyborców.

Stelios Lotsios

Jaka jest różnica między PO a PiS? Coraz mniejsza. A za jakiś czas zapewne będzie można powiedzieć, że nie ma żadnej, tylko PO jeszcze o tym nie wie.

Krzysztof Guderski

Od lat wiadomo, że PO = PiS albo, jeśli kto woli, POPiS. PO to PiS w białych rękawiczkach. Różnica żadna.

Małgorzata Markiewicz

ZDJĘCIE TYGODNIA

Olgiard L., zatrzymany w Gdańsku przez ABW, został 5 grudnia doprowadzony do dolnośląskiego wydziału Prokuratury Krajowej we Wrocławiu. To gangster skazywany m.in. za sutenerstwo, wymienia go sporządzony dla PiS raport na temat kandydującego na prezydenta Karola Nawrockiego. Więcej o znajomościach Nawrockiego na s. 14.

Julia Przyłębska, która skompromitowała Trybunał Konstytucyjny i doprowadziła go do zapaści, **przechodząc na emeryturę**, dostanie odprawę w wysokości sześciokrotnego miesięcznego wynagrodzenia. Zarabiała 43 tys. zł brutto, łącznie więc otrzyma ok. 260 tys. brutto. Do tego ekwiwalent za niewykorzystane urlopy, czyli 200 tys. zł. A jak już zgarnie prawie pół miliona złotych, to na emeryturze będzie dostawać 26 tys. zł.

W listopadzie br. w polskich więzieniach i aresztach śledczych przebywało 69,6 tys. osadzonych. W maju ub.r. – ponad 78 tys. więźniów i aresztantów. Polska jest w Unii jednym z państw o największej liczbie więźniów na 100 tys. mieszkańców.

Straty w infrastrukturze poniesione w czasie wrześniowej powodzi zostały oszacowane przez wojewodów i ministerstwa na ponad 13 mld zł.

Zmarł Stanisław Tym (87 l.), aktor, satyryk, reżyser i scenarzysta. Zapamiętamy jego role w „Rejsie”, „Misiu” czy „Rozmowach kontrolowanych”. Oraz występy w kabaretach Owca, Dudek, U Lopka, felietony w „Polityce”. Wielka postać polskiej kultury i mediów.

Zmarł Lucjan Brychczy (90 l.), wybitny zawodnik i trener Legii Warszawa. Czterokrotny mistrz Polski i 58-krotny reprezentant Polski. Legendarny technik. Skromny, bardzo lubiany i ceniony człowiek.

Z 18 w 2011 r. do 437 wzrosła liczba dziewczinek konsekrowanych w Polsce. Obniża się też wiek kobiet zaślubionych Chrystusowi. W 2019 r. średni wiek

kandydatek wynosił 49 lat. W tym roku najmłodsza przyjęta do stanu dziewic ma 29 lat.

Gdy w 2017 r. amerykański fundusz CVC Capital Partners kupował **sieć sklepów Żabka**, zapłacił nieco ponad 1 mld euro. W tym roku sprzedał ponad 10 tys. sklepów z logo Żabki za 1,5 mld euro (6,5 mld zł).

Już 220 tys. fikcyjnych faktur wykryła w tym roku Krajowa Administracja Skarbową.

Prof. Andrzej Turowski otrzymał Nagrodę im. Tadeusza Kotarbińskiego za dwutomowe dzieło „Radykalne oko. O Witkacym, Kobro, Strzemińskim, Thémersonach, Żarnowerównie i innych twórcach sztuki wzbudzającej niepokój”.

W ciągu ostatnich 20 lat wwieziono do Polski 16,8 mln używanych samochodów osobowych, czyli 800 tys. rocznie („Gazeta Wyborcza”).

Wojska Obrony Terytorialnej mają 41 tys. żołnierzy, ponad 20% to kobiety.

Co roku pojawia się w Polsce ok. 2-3 tys. **nowych dzikich wysypisk**. W 2023 r. zlikwidowano 9804 takie wysypiska, na których zmagazynowano 63,7 tys. ton odpadów.

Co najmniej jednego kota ma w Rumunii 48% gospodarstw domowych. W Polsce 40%, na Węgrzech 35%, w Rosji 34%, w Słowenii i Portugalii 33%, w Belgii i Francji po 32%, w Estonii, Norwegii i Szwajcarii po 31% („Angora”).

Na ok. 500 mln zł szacuje się **straty Lasów Państwowych** poniesione za rządów Suwerennej Polski.

PRZEBŁYSKI

Telewizja dla nikogo

Jak zatopić TVP? Oto wyniki oglądalności stacji telewizyjnych (według Nielsen Audience Measurement). TVP 1 spadła pod Polsat, z 7,65% udziału w rynku rok temu do 6,97%. TVP 2 wylądowała poniżej TVN.

TVP Info to już zupełna katastrofa. Rok temu miała 355 tys. oglądających (5,65% udziału), dziś ma 88 tys. widzów, czyli 1,43%. Jest daleko nie tylko za TVN 24 (5,42%) czy TV Republika (4,79%), ale nawet za takimi stacjami jak TV 6 i Puls 2. Fajnie na tego Woronicza się bawicie, chłopak...

TELEWIZJA POLSKA

Sygut wypycha się do sztabu Trzaskowskiego

Pyta nas czytelnik, dlaczego nie piszemy o Sygucie. Tomasz Sygucie, dyrektorze generalnym TVP. No cóż, nie piszemy, bo w nudziarach nie widzimy nic atrakcyjnego. Chyba że nudziarza ktoś (podobno ten sam, który teraz zajmuje się powodzią) wywindował na szefa telewizji publicznej. I ten doprowadza TVP do zapaści.

TVP Info jest tak nudne, jakby ktoś tam działał według podręcznika „Jak uśpić widza w 3-5 minut”. Programy TVP Info nie mogą być inne, skoro pracownicy są dobierani na obraz i podobieństwo Syguta. Czyli według kryterium strachliwości zająca na miedzy. Wspominamy jednak o Sygucie, bo zaczął się kręcić wokół ekipy Trzaskowskiego. Chce wejść do jego sztabu i zająć się promocją kandydata. Jeśli do tego nieszczęścia doszło, kampania Trzaskowskiego będzie równie wyrywna jak Sygut. I jak TVP Info.

Karnowski na kolanach przed prezesem

Jacek Karnowski z „Sieci” jednym tekstem znokautował armię lizusów, którzy wytrwale i od lat schlebiali prezesowi Kaczyńskiemu. Przebił wszystkich. Zaczął od pochwał pod adresem

Trumpa: „Wykazał się wspaniałą odpornością, wytrwałością, dzielnością”. Te słowa potrzebne mu były do napisania o Jarosławie Kaczyńskim i „jego nieprawdopodobnej determinacji, woli walki, skupieniu na celu, politycznym talencie itd.”. Karnowski kończy swoją laudację niepowtarzalną perełką: „Polityczne sukcesy prezesa PiS są znacznie większe niż sukcesy 47. prezydenta USA”. To prawda. Ale w liczbie żon i kochanek Trump wygrywa z Kaczyńskim do zera.

Kara za molestowanie dziewczynki

Coraz krótsza jest droga od molestowania nieletnich do wyroku sądowego. Ks. Henryk K., były proboszcz w Raszowej na Opolszczyźnie, wkładał łapy nieletniej dziewczynce tam, gdzie nie wolno. Wielokrotnie, od listopada 2021 r. do maja 2023 r. Jak na polskie realia, szybko trafił do Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich. Ma odsiedzieć pół roku i przez rok pracować społecznie. Po 30 godzin miesięcznie. Dziewczynce ma zapłacić 5 tys. zł. Nie wolno mu też zbliżać się do niej na odległość mniejszą niż 50 m. O pracy w edukacji, wychowaniu itp. również może zapomnieć.

PYTANIE TYGODNIA

Czego Polacy wstydzą się w Polakach?

PROF. ROCH SULIMA,

kulturoznawca, folklorysta

Powiem za siebie, że pewne ukłucie wstydu pojawia się najczęściej w relacjach z innymi nacjami. Gdy bywałem w świecie, zawstydzaly mnie oznaki zapóźnienia cywilizacyjnego, brak rozeznania w sytuacjach, które są np. europejskimi standardami kulturowymi. Utkwiła mi w pamięci scena, gdy w latach 90. w celach poznawczych wybrałem się do kasyna w Monte Carlo. W pewnym momencie wszedł człowiek z reklamówką, w białych adidasach i białej koszuli. Czyli typowym dla nas ubraniem do kościoła. Oczywiście okazał się Polakiem. Na wejściu odebrano mu torbę i dano marynarkę. Ostatecznie wyniósł w tej reklamówce sporą wygraną. Jednak doświadczyłem wtedy pewnego zawstydzienia, wiedząc, że zidentyfikowano go jako Polaka.

DR MAGDALENA GAWIN,

filozofka, UW

Wstyd jest pojęciem problematycznym. Stanowi reakcję na złamanie jakichś reguł lub ideałów. Problem jednak dotyczy ich źródeł i znaczenia. Z jednej strony, możemy je wiązać z normami zewnętrznymi – dlatego możemy się zawstydzić, uznając np., że nasz strój jest nieodpowiedni. Z drugiej strony, mogą być związane z istotnymi normami moralnymi. W tym kontekście Karl Jaspers określił winę metafizyczną jako wstyd wobec okropności, których człowiek jest w stanie się dopuścić.

Poza tym wstyd może być traktowany jako narzędzie represji – oto zewnętrzność próbuje wyrzucić na nas presję, abyśmy zachowywali się, „jak przystało”. Jednocześnie namysł nad wstydem pozwala na urefleksyjnienie ideałów i norm, które są dla nas ważne. W związku z tym do pytania, czego Polacy wstydzą się w Polakach, można podejść dwojako. Po pierwsze, reakcyjnie, np. rozważając nasze narodowe kompleksy. Po drugie, aktywnie, rozpoczynając namysł nad relacją między tym, jacy jesteśmy, a tym, jacy chcielibyśmy być.

PROF. JACEK WÓDZ,

socjolog, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej

Ciągle wstydzimy się tego, że nie jesteśmy tak eleganccy jak zachodni Europejczycy ani tak bogaci jak Amerykanie. Funkcjonujemy w pewnej kulturze kompleksu, która istnieje w Polsce od XIX w. i jest swego rodzaju refleksem społeczeństwa późnego feudalizmu. To wiąże się z tym, że miasta nie odgrywały u nas znaczącej roli kulturotwórczej. Społeczeństwa mieszczańskie są zazwyczaj bardziej równościowe. I tam jest też dziś mniej kompleksów. Tymczasem u nas pojawiają się pomysły, że uczyliśmy się jeść Francuzów widelcem. To również bierze się z kompleksów i pewnego wyobrażenia o polskim jaśniepaństwie z dworku. Wydaje się jednak, że młodsze pokolenie Polaków nie czuje już takich kompleksów względem Zachodu. Wyrasta z nich, stając się powoli obywatelami świata.

Rozmawiał Kornel Nawrzymiak